

**“Ўзкимёсаноат” АЖнинг
2020 йил “09” октябрдаги
87 -сон буйруғига 3-илова**

**«Ўзкимёсаноат» Акциядорлик жамиятининг коррупция
хавф-хатарларини аниқлаш ва баҳолаш Услубиёти**

МУНДАРИЖА

1	УМУМИЙ ҚОИДАЛАР ВА АСОСИЙ ТАЪРИФЛАР	3
1.1	Умумий қоидалар	3
1.2	Коррупция хавф-хатарини баҳолаш мақсади	3
1.3	Қўлланиш доираси ва жавобгарлик	3
1.4	Асосий таърифлар	3
2	КОРРУПЦИЯ ХАВФ-ХАТАРИНИ АНИҚЛАШТИРИШ ВА БАҲОЛАШ	5
2.1	Коррупция хавф-хатарини баҳолаш даврийлиги	5
2.2	Коррупция хавф-хатарини баҳолаш Методологияси	5
2.3	Учинчи шахслар билан боғлиқ транзакциявий хавф-хатарни аниқлаш ва баҳолаш	7
2.4	Коррупция хавф-хатарининг Консолидациялаш харитасини тузиш	9
3	ҲУЖЖАТЛАРНИ ВА ЁЗУВЛАРНИ САҚЛАШ	9
1-Илова	- Учинчи шахслар билан боғлиқ транзакциявий хавф-хатарни аниқлаш ва баҳолаш	13
2-Илова	- Коррупция хавф-хатарининг умумий харитаси	17
3-Илова	- Коррупция хавф-хатарининг харитаси	18
4-Илова	- Коррупция хавф-хатарини баҳолаш Шакли	19
5-Илова	- Коррупция хавф-хатарининг тахминий рўйхати	20
6-Илова	- Коррупция хавф-хатарини камайтириш чора-тадбирлари мисоллари	25

1 УМУМИЙ ҚОИДАЛАР ВА АСОСИЙ ТАЪРИФЛАР

1.1 Умумий қоидалар

1.1.1 Коррупция хавф-хатарларини аниқлаш ва баҳолашнинг ушбу методологияси (кейинги ўринларда — Методология деб юритилади) "Ўзкимёсаноат" акциядорлик жамияти (кейинги ўринларда — Жамият деб юритилади) ходимларига юклатилган хизмат вазифаларини бажаришда юзага келадиган коррупция хавф-хатарларини баҳолашга қўйиладиган талабларни белгилайди ва Жамиятда коррупция хавф-хатарларини баҳолашда ягона ёндашув бўлиб хизмат қилади.

1.2 Коррупция хавф-хатарларини баҳолаш мақсадлари

1.2.1 Жамиятда коррупция хавф-хатарларини баҳолашнинг мақсадлари қуйидагилардан иборат:

1.2.1.1 Жамият фаолиятини комплекс таҳлил қилиш орқали коррупция хавфи юқори бўлган Жамият ходимларининг мажбуриятлари ва лавозимларини аниқлаш;

1.2.1.2 Коррупция хавфи-хатарларини минималлаштириш бўйича самарали профилактика чораларини ишлаб чиқиш.

1.3 Қўлланиш доираси ва жавобгарлиги

1.3.1 Ушбу Методологияда кўзда тутилган мажбурият ва ваколатлар доирасида Жамиятнинг Комплаенс-назорат хизмати, шунингдек тегишли бошқа таркибий бўлинмалар ва ходимлари Жамиятда коррупция хавф-хатарларини баҳолашни амалга ошириш учун масъул ҳисобланади.

1.3.2 Коррупция хавф-хатарларини баҳолаш жараёнида иштирок этаётган Жамият ходимлари, шу жумладан коррупция хавф-хатарларини баҳолаш учун зарур маълумот ва ҳужжатларни тақдим этишни ўз зиммасига оладиган ходимлар ушбу Методологияда белгиланган талабларга риоя қилишга шахсан жавобгардир.

1.3.3 Ушбу Методология қоидаларини бузганликда ёки бошқа шахсларнинг ташаббуси билан айбдор бўлган шахслар ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларида, Жамиятнинг ички норматив ҳужжатларда ва жамоа меҳнат шартномасида назарда тутилган тартибда ва асосларда интизомий ва бошқа жавобгарликка тортилиши мумкин.

1.4 Асосий таърифлар

1.4.1 Ушбу Методологияда қуйидаги асосий таърифлар қўлланилади:

Давлат органлари, корхона ва муассасалар - давлат ҳокимияти органлари, (шу жумладан вазирликлар, хизматлар, агентликлар ва идоралар) ва уларнинг таркибий бўлинмалари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, шунингдек, давлат томонидан бевосита ёки билвосита бошқариладиган барча юридик шахслар.

Шўъба жамияти (ШЖ) – устав капиталида "Ўзкимёсаноат" АЖнинг улуши устун бўлган, "Ўзкимёсаноат" АЖ ўртасида тузилган шартномага ёки бошқа асосларга мувофиқ "Ўзкимёсаноат" АЖнинг бевосита ёки билвосита назорати остида бўлган ташкилот ёки корхона;

Қолдиқ хавф-хатар-Жамият томонидан унга жавоб чораларини кўрилганидан кейин қолган хавф-хатар (яъни коррупцияга қарши курашиш соҳасида Жамиятнинг мавжуд ички меъёрий ҳужжатларини, амалга оширилган назорат тартиб-таомилларини ва коррупциявий хавф-хатарни минималлаштириш бўйича бошқа чораларни ҳисобга олган ҳолда);

Коррупциявий хавф-хатарларни аниқлаш-Жамиятнинг ҳар бир жараёни учун муҳим нуқталарни ва ўз навбатида, ҳар бир муҳим нуқтада Жамият ходимлари томонидан амалга оширилиши мумкин бўлган коррупция ҳаракатларни аниқлаш;

Коррупциявий хавф-хатарлар харитаси-Жамиятда коррупция хавф-хатарларини баҳолаш натижалари бўйича тузилган ва Жамиятда коррупция схемаларини амалга ошириш мумкин бўлган тегишли жараёнлар рўйхатини, лавозимлар/ваколатлар, табиий ва қолдиқ коррупция хавфининг даражасини, уларни минималлаштириш бўйича чора-тадбирлар ва уларни амалга ошириш учун масъул бўлган ходимлар билан боғлиқ коррупция схемаларининг тавсифини ўз ичига олган ҳужжат;

Коррупцияга оид ҳуқуқбузарлик- коррупция белгиларига эга бўлган, содир этилганлиги учун қонун ҳужжатларида жавобгарлик назарда тутилган қилмиш;

Коррупциявий ҳаракатлар:

- давлат мансабдор шахсига (пора бериш, пора олиш), тижорат ташкилотининг вакили (тижорат пора бериш) ёки бошқа шахсга ўз ҳаракатларига таъсир кўрсатиш (ҳаракатсизликни таъминлаш) ва ўз хизмат вазифаларини лозим даражада бажармаслик ва / ёки Жамият учун нотижорат афзалликларни, шу жумладан тижорат манфаатларини олиш;

- расмийлаштиришни соддалаштириш учун тўловларни амалга ошириш;

— талаб, товламачилик ёки илтимоснома, ҳар қандай шахсдан ўз расмий мақомидан ноқонуний фойдаланиш, ўз хизмат мавқеини ва ваколатини суиистеъмол қилиш, шунингдек, Жамиятнинг қонуний манфаатларига зид равишда ходимнинг ўз лавозимидаги мавқеидан бошқа мақсадларда ноқонуний фойдаланиш, шу жумладан, ўзи ёки учинчи шахслар учун ноқонуний фойда олиш мақсадида қонунга хилоф равишда пора олишга ёки қабул қилишга розилик бериш;

- пора олиш ёки тижорат пора беришда воситачилик қилиш, шу жумладан олувчига ноқонуний фойда бериш ёки қабул қилувчига ёки шахсга улар ўртасида ноқонуний фойда олиш ва бериш тўғрисидаги келишувга эришиш ёки амалга оширишда ёрдам бериш;

- коррупция белгиларини ўз ичига олган ёки унинг бажарилишига кўмаклашадиган ходимларнинг бошқа ҳаракатлари/ҳаракатсизлиги, шу жумладан манфаатлар тўқнашуви намоён бўлиши.

Коррупция – шахснинг ўз мансаб ёки хизмат мавқеидан шахсий манфаатларини ёхуд ўзга шахсларнинг манфаатларини кўзлаб, моддий ёки номоддий фойда мақсадида қонунга хилоф равишда фойдаланиши, худди шунингдек бундай фойдаланишни қонунга хилоф равишда тақдим этиш;

Коррупциявий хавф-хатар (коррупцияга қарши кураш тизимининг коррупцияга қарши кураш қонунчилигининг талабларига мос келмаслиги хавфи) қуйидагиларни ўз ичига олади:

— Жамият ходимлари ва/ёки унинг етказиб берувчилари / харидорлари томонидан Жамият номидан ёки унинг манфаатлари учун коррупциявий ҳаракатлар ва / ёки коррупциявий жиноятларни содир этиш ҳолати;

— Ўзбекистон Республикаси ва/ёки Жамият ўз фаолиятини олиб борадиган ва коррупцияга қарши қонун ҳужжатлари Жамиятга татбиқ этиладиган бошқа давлатларнинг ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлари томонидан коррупцияга оид ҳуқуқбузарликларни содир этишга доир тергов натижалари бўйича Жамиятга санкциялар қўллаш ҳолати.

Танқидий нуқта - жараённинг босқичи (суб-жараён), уни амалга ошириш хусусиятлари Жамият ходимлари ва / ёки етказиб берувчилари / харидорлари томонидан Жамият номидан ёки унинг манфаатлари учун коррупциявий ҳаракат қилиш учун объектив имкониятлар яратади;

Шахсий қизиқиш-ходимнинг ўз хизмат вазифаларини бажариш чоғида унинг яқин қариндоши ёки ходимга алоқадор бўлган шахслар томонидан ходимнинг мансаб ёки хизмат мажбуриятларини лозим даражада бажаришига таъсир қилиши мумкин бўлган пул маблағлари, моддий ёки номоддий қимматликлар, бошқа мол-мулк, бойлик ва имтиёзлар кўринишида шахсий фойда олиш имконияти.

Коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш-Жамият фаолияти ва унинг жараёнларини таҳлил қилиш, коррупциявий хавф-хатарларни аниқлаш ва уларнинг кейинги ўриндаги аҳамиятини баҳолаш;

Табий хавф-хатар-Жамият фаолиятининг ўзига хос хусусиятларидан келиб чиқиб, уни камайтиришга қаратилган чора-тадбирларни (яъни, ички меъёрий ҳужжатлар қабул қилинган коррупцияга қарши ва бошқа назорат тартиб-қоидаларини) ҳисобга олмаган ҳолда амалга ошириладиган функциялар туфайли юзага келадиган хавф-хатар.

Жараён – Жамиятнинг таркибий бўлинмалари ва ходимларининг Жамият фаолияти мақсадларига эришишга қаратилган ўзаро боғлиқ ҳаракатларининг мунтазам такрорланадиган кетма-кетлиги (масалан, Жамиятнинг харид қилиш фаолияти, сотиш ва бошқалар);

Коррупциявий хавф-хатарлар рейтинг – юзага келиши мумкин бўлган ҳар бир коррупциявий хавф-хатарнинг зарарини ва уни амалга ошириш

эҳтимолини ҳисобга олган ҳолда, шунингдек, уларнинг аҳамиятлилик даражаси бўйича кейинги рейтингини аниқлаш;

Ходимлар - ушбу таъриф мазкур Методологиянинг мақсадлари учун ўз мажбуриятларини улар билан тузилган меҳнат шартномалари асосида бажарадиган Жамият ходимларини, шунингдек Жамият Бошқаруви аъзоларини ўз ичига олади.

2 Коррупциявий хавф-хатарни аниқлаш ва баҳолаш

2.1 Коррупциявий хавф-хатарларни баҳолашнинг даврийлиги

2.1.1 Жамиятда коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш ҳар йили ёки тез-тез ўтказилади, шу жумладан қуйидаги ҳолларда:

2.1.1.1 Қонунчилик талабларининг ўзгаришида;

2.1.1.2 Жамиятнинг жараёни амалга оширишга сезиларли таъсир кўрсатадиган ички норматив ҳужжатларидаги ўзгаришларда;

2.1.1.3 Жамият тузилмасидаги ўзгаришлар ёки жараёнларни амалга ошириш хусусиятлари, янги жараёнлар ва фаолиятнинг пайдо бўлишида;

2.1.1.4 Жамият жараёнларида ва умуман унинг фаолиятида коррупциявий хавф-хатар даражасида таъсир қилиши мумкин бўлган бошқа ҳолатларнинг пайдо бўлишида;

2.2 Коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш Методологияси

2.2.1 Жамиятда коррупциявий хавф-хатарни баҳолаш қуйидагиларни ишлаб чиқишни назарда тутди:

2.2.1.1 Коррупциявий хавф-хатарни якуний баҳолаш харитаси (2 -Илова шаклида);

2.2.1.2 Коррупция хавф-хатарлари харитаси (3 -илова шаклида);

2.2.1.3 Жамиятда коррупция хавф-хатари юқори бўлган лавозимлар рўйхати (2.3.13 -банд);

2.2.1.4 Коррупцияга қарши тадбирлар режаси (2.3.12-банд).

2.2.2 Жамият молиявий-хўжалик фаолиятини амалга ошириш жараёнида коррупцияни ҳар қандай шакл ва кўринишда рад этиш тамойилига ("коррупцияга нисбатан нол бағрикенглик" тамойилига) амал қилганлиги сабабли коррупциявий хавф-хатарнинг юзага келиши эҳтимоли Жамиятга қай даражада таъсир қилишидан қатъи назар, Жамият ва бошқарувнинг умумий хавф-хатарлар харитасига мажбурий киритилиши керак.

2.2.3 Жамиятда коррупциявий хавф-хатарларни эксперт усули билан сифатли баҳолаш амалга оширилади.

2.2.4 Коррупциявий хавф-хатарни баҳолаш қуйидаги йўналишларда амалга оширилади:

2.2.4.1 Мамлакат миқёсидаги хавф-хатар-маълум бир мамлакатда коррупцияни идрок этиш даражасининг, коррупцияга қарши курашда самарали ва натижадор қонунчиликнинг йўқлиги, шунингдек, ҳукумат, давлат органлари, оммавий ахборот воситалари, маҳаллий ишбилармон доиралар ва фуқаролик жамиятининг сотиб олиш ва инвестиция фаолиятини амалга оширишнинг шаффоф қоидаларини самарали амалга ошириш ва рағбатлантиришга қодир эмаслигини тавсифлайди.

Мамлакат миқёсидаги коррупциявий хавф-хатарни баҳолаш Transparency International¹ ташкилотининг юқори / ўрта / паст шкаласи бўйича Ўзбекистон Республикаси ва Жамият ўз фаолиятини олиб бораётган мамлакатлар рейтингига қараб коррупция тушунчаси индекси асосида амалга оширилади:

- юқори: 83-180 ўрин;
- ўрта: 13-79 ўрин;
- паст: 1-10 жой;

2.2.4.2 Саноат хавф-хатари- ўзига хос хусусиятларидан келиб чиқиб, айрим саноат / фаолият соҳаларига хос бўлган хавф-хатар.

Саноат хавфини баҳолаш ACFE²нинг юқори/ўрта/паст даражадаги энг долзарб тадқиқотлари асосида амалга оширилади. Шу билан бирга, саноат хавф-хатарини баҳолаш учун кимё саноати, йўқ бўлганда эса ишлаб чиқариш танланиши керак.

2.2.4.3 Учинчи томонлар билан боғлиқ транзакциявий хавф-хатарлар.

Коррупция хавф-хатари даражаси муайян битимлар/операцияларнинг ўзига хос хусусиятларига, Жамиятнинг фаолияти ва жараёнларига, шунингдек, Жамият билан ишбилармонлик муносабатларига киришадиган контрагентларга боғлиқ.

Учинчи шахслар билан боғлиқ бўлган транзакциявий хавфлар ва хатарларни баҳолаш жараёнида Жамият қуйидаги жараёнларни таҳлил қилишга алоҳида эътибор беради:

- ходимнинг Шахсий қизиқиши борлигига;
- учинчи шахслар билан, шу жумладан, Жамиятга нисбатан назорат функцияларини бажарувчи давлат мансабдор шахслари билан амалга ошириладиган ўзаро муносабатларга;
- Жамиятнинг пул маблағлари / мол-мулки ҳаракатининг мавжудлигига;
- ўзлари учун мавжуд бўлмаган ва ходимларга тегишли бўлган маълумотларни олишдан манфаатдор бўлган шахсларнинг борлигига;

¹ Масалан 2019 йил учун <https://www.transparency.org/cpi2019?news/feature/cpi-2019>

² Масалан, 2018 йил учун <https://www.acfe.com/rtn2016/docs/2016-report-to-the-nations.pdf>

- илгари Жамиятда ёки бошқа ташкилотларда шунга ўхшаш жараёнларни амалга оширишда коррупция ҳаракатларининг кенг тарқалганлиги тўғрисида маълумотлар мавжудлигига.

Учинчи шахслар билан боғлиқ транзакциявий хавф-хатарлар ва таваккалчиликларни баҳолаш ушбу Методологиянинг 2.3-бандида кўрсатилган тартибда амалга оширилади, унинг натижаларига кўра, коррупциявий хавф-хатар харитаси тузилади (ушбу Методологиянинг 3-иловасига қаранг).

Учинчи шахслар билан битимлар ва муносабатлардаги табиий хавф-хатарни баҳолаш ушбу Методологиянинг 1.1 иловасидаги 1-жадвал асосида амалга оширилади.

Учинчи шахслар билан тузилган битимлар ва муносабатлардаги қолдиқ хавф-хатарни баҳолаш хавф-хатар ҳодисасининг Жамиятга мумкин бўлган таъсирини (ушбу Методологиянинг 1-иловасидаги 1.2-жадвалдаги мезонларга қаранг) ва хавфнинг юзага келиш эҳтимолини ҳисобга олган ҳолда (ушбу Методологиянинг 1-иловасидаги 1.3 -жадвалдаги мезонларга қаранг) амалга оширилади. Бу жараёнда хавфнинг аҳамияти матрицасидан фойдаланилади (ушбу Методологиянинг 1 -иловасидаги 1.1 -расмга қаранг).

2.2.5 2.2.4-бандда кўрсатилган барча йўналишлар бўйича хавф-хатарларни баҳолаш натижалари тўғрисидаги маълумотлар коррупциявий хавф-хатарларни якуний баҳолаш харитасига (2-Илова) ўтказилади ва ушбу харитадаги коррупциявий хавф-хатарнинг умумий даражаси Жамиятнинг умумий хавф-хатар харитасида акс эттирилади (ушбу Методологиянинг 2.2-бандига қаранг).

2.2.6 Коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш Жамият бошқаруви раисининг буйруғи асосида амалга оширилади.

Комплаенс хизматининг масъул ходимлари ҳар йили 1 октябрдан кечиктирмай Жамият бошқаруви раисига келишиш ва имзолаш учун тегишли буйруқ лойиҳасини тақдим этадилар.

Буйруқ лойиҳасида қуйидагилар кўрсатилиши керак: коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш босқичлари ва уларни амалга ошириш муддатлари, тайёрланиш керак бўлган оралиқ ва якуний ҳужжатлар, уларнинг келишиш муддатлари, шунингдек, барча таркибий бўлинмалар хавф-хатарларни баҳолашни амалга оширишга кўмаклашиши, шу жумладан зарур, керакли ҳужжатларни ўз вақтида аниқлаш ва тақдим этишга тайёр бўлиши ҳақидаги маълумот.

2.3 Учинчи томонлар билан боғлиқ транзакциявий хавф-хатарларларни аниқлаш ва баҳолаш тартиби

2.3.1 Комплаенс хизматининг масъул ходимлари 15 октябрдан кечиктирмай Жамият Бошқаруви раисининг буйруғи асосида тасдиқланган коррупция хавф-хатарини баҳолаш Шақлини (кейинги ўринларда — Шақл) (ушбу Методологияга 4 -илова) Жамиятнинг барча таркибий бўлинмалари раҳбарларига электрон почта орқали юборадилар. Унда тўлдирилган Шақлни тақдим этиш муддати, шунингдек, Шақлни тўлдириш бўйича маслаҳат олишга мурожаат қилишлари

учун Комплеанс масъул ходимларнинг боғланиш алоқа маълумотлари кўрсатилиши керак.

2.3.2 Таркибий бўлинмалар раҳбарлари ўзларининг барча жараёнлари бўйича олинган кундан бошлаб 10 иш куни ичида коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш Шаклини тўлдиришни таъминлайдилар.

2.3.3 Шаклларни ўз вақтида тўлдиришни назорат қилиш, шунингдек, қабул қилинган Шаклларни Консолидациялаш ва Комплаенс хизматига топшириш таркибий бўлинмалар раҳбарлари томонидан амалга оширилади. Шаклларни Жамиятнинг таркибий бўлинмаси даражасида бирлаштириш уларни тегишли таркибий бўлинма таркибига кирувчи барча бўлинмаларнинг варақ-жадвалини ўз ичига олган битта электрон файлга бирлаштиришни англатади

2.3.4 Таркибий бўлинма даражасида Консолидациялашган Шакллар 2.3.1 ва 2.3.2 -бандларда кўрсатилган муддатдан кечиктирмай Комплаенс хизматига юборилади.

2.3.5 Комплаенс хизматининг масъул ходимлари Жамиятнинг таркибий бўлинмалари томонидан тўлдирилган Шаклларни олган кундан бошлаб 10 иш куни мобайнида Шаклларнинг тўлиқлигини кўриб чиқиб, тақдим этилган маълумотларни коррупция хавфини олдинги баҳолаш натижалари билан солиштирган ёки бошқа бўлимлар билан таққослаган ҳолда мавжуд жараён ва ундаги назорат тартибини ҳамда коррупция хавф-хатарларини, зиддиятлар йўқлигини аниқлаштирган ҳолда таҳлил қиладилар.

2.3.6 Ушбу Методологиянинг 2.3.5-бандида кўрсатилган муддат мобайнида Комплаенс хизматининг масъул ходимлари тушунтириш бериш учун тегишли таркибий бўлинма бошлиғига қуйидаги ҳолларда сўров юбориш ҳуқуқига эга:

- Шаклларни тўлдирмаслик ёки нотўғри тўлдириш, хатоларни тузатиш/бўш жойларни тўлдириш зарурати юзага келганда;

- муайян жараёнлар учун илгари аниқланган коррупция хавф-хатарларининг йўқлиги сабабларида;

- бошқа таркибий бўлинмаларда аниқланган хавф-хатарларга ўхшаш хавф-хатарларнинг йўқлиги сабабларида;

- табиий хавф-хатар даражасини аниқлашга ёндашувда;

- турли хил таркибий бўлинмалар ўртасидаги ўхшаш хавф-хатарларни баҳолашда фарқ мавжуд бўлса;

- назорат тартиблари ва хавф-хатар параметрларини тавсифловчи бошқа жиҳатлар акс эттирилган бўлса.

2.3.7 Комплаенс хизмати масъул ходимларидан сўров келиб тушган тақдирда тегишли таркибий бўлинма раҳбар сўров олинган кундан бошлаб уч иш куни мобайнида сўровга маълум бир баҳолаш ва Шаклнинг якуний версияси (сўров юбориш натижаларига кўра тузатилган тақдирда) асосида батафсил асосланган жавоб бериши керак.

Шу билан бир қаторда, Комплеанс хизматининг масъул ходимлари қабул қилинган Шаклларни таркибий бўлинмалар билан юзма-юз муҳокама қилишни ташкил этиш ҳуқуқига эга. Бундай муҳокамаларнинг натижалари тегишли учрашув баённомаларида қайд этилиши керак.

2.3.8 Комплеанс хизматининг масъул ходими таркибий бўлинмалар томонидан тақдим этилган маълумотларга, уларнинг эксперт хулосаларига, шунингдек, коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш учун фойдаланиладиган бошқа маълумотларга асосланиб, ушбу Методологиянинг қоидалари асосида таркибий бўлинмалар томонидан тўлдирилган Шаклларда акс эттирилган табиий хавф-хатар даражасини ўзгартириши мумкин.

Коррупциявий хавф-хатарларни баҳолашда қуйидагилар эътиборга олиниши керак:

- ички текшириш, шу жумладан ички аудит натижалари;
- Ахлоқ комиссияси йиғилишларининг натижалари;
- Жамият ходимлари томонидан потенциал коррупцион ҳаракатлар тўғрисидаги маълумотларни ўз ичига олган ОАВдаги маълумотлар, ижтимоий тармоқларда тегишли изоҳлар;
- Комплеанс хизмати томонидан олиб борилган коррупцияга қарши мониторинг ва назорат натижалари;
- ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари томонидан тақдим этилган материаллар, шу жумладан прокуратура жавоб ҳужжатлари, жинойт ишлари бўйича материаллар;
- шунга ўхшаш турдош фаолиятни амалга оширувчи ташкилотлар ходимлари томонидан коррупция ҳаракатлари содир этилганлиги тўғрисидаги маълумотлар;
- Жамият ёки шунга ўхшаш фаолият билан шуғулланадиган бошқа ташкилотларнинг давлат органлари, корхона ва муассасалари мансабдор шахслари томонидан коррупция ҳаракатлари содир этилганлиги тўғрисидаги маълумотлар ва бошқалар.

2.3.9 Комплеанс хизмати масъул ходимлари барча таркибий бўлинмалари томонидан тақдим қилинган якуний Шакллардаги маълумотларни олинган санадан бошлаб 15 иш кунидан ошмайдиган муддатда таҳлил қилиб, Жамиятнинг коррупциявий хавф-хатарлар харитаси (ушбу Методологияга 3-илова) шаклида бирлаштирадилар, шу жумладан:

- таркибий бўлинмалар Шаклларида кўрсатилган такрорий жараёнларни бирлаштириш, шу жумладан, назорат тартиб-таомилларининг тавсифи, коррупциявий хавф-хатар юқори бўлган ва назорат тартиб-таомилларини амалга оширувчи ходимларнинг лавозимлари рўйхати;
- юзага келиши мумкин бўлган коррупция схемаларининг қисқача тавсифини тайёрлаш (ушбу Методологиянинг 5-илласидаги тахминий рўйхатга қаранг);

- табиий ва қолдиқ хавф-хатарни баҳолашни амалга ошириш;

— юқори ва ўрта қолдиқ хавф-хатарли жараёнларда аниқланган хатарларни минималлаштириш бўйича чора-тадбирлар ишлаб чиқиш (ушбу Методиканинг 6-иловасидаги тахминий рўйхатга қаранг).

Коррупциявий хавф-хатар харитасида табиий ва ёки қолдиқ хавф-хатар даражасидан қатъи назар, Жамиятнинг барча жараёнлари акс эттирилади.

2.3.10 Коррупциявий хавф-хатар харитаси тузилган кундан бошлаб 10 иш кунидан кечиктирмай, Комплеанс хизматининг масъул ходимлари аниқланган хавф-хатарларни минималлаштириш бўйича харитада акс эттирилган чора-тадбирларни фаолияти ўз ифодасини топган барча таркибий бўлинмаларнинг раҳбарлари билан келишишни таъминлайдилар.

2.3.11 Коррупциявий хавф-хатарларни минималлаштиришда чораларини белгилашда қуйидагилар зарур:

-Жамият ходимлари кўрилатган ҳар бир чора-тадбир якуний натижаларига кўра, уларнинг ўз манфаатларига хизмат қилишини ва коррупциявий хавф-хатарни камайтириш билан боғлиқлигини тўғри тушуниши учун аниқ ва тўғри ишлаб чиқилиши;

- ҳар бир чора-тадбир учун уни амалга ошириш муддати ёки даврийлиги, масъул шахслар, ушбу чора-тадбирларни амалга оширишни мониторинг қилиш ва уларнинг самарадорлигини баҳолаш механизмлари аниқ белгиланиши керак.

Коррупциявий хавф-хатарини камайтириш бўйича чора-тадбирлар намуналари ушбу Методологиянинг 6 -иловасида акс эттирилган.

2.3.12 Коррупциявий хавф-хатарини камайтириш бўйича чора-тадбирлар коррупциявий хавф-хатарлар харитасидан Жамият бошқаруви раиси томонидан тасдиқланиши учун Коррупцияга қарши чоралар йиллик режасига ўтказилади.

2.3.13 Коррупциявий хавф-хатарлар харитаси асосида Комплеанс хизмати коррупция хавфи юқори бўлган, шу жумладан, юқори ва ўрта қолдиқ хавф жараёнининг (жараённинг босқичлари) эгаси бўлган лавозимларнинг рўйхатини тузади.

2.4 Коррупциявий хавф-хатарнинг Консолидацияланган харитасини тузиш

2.4.1 Ҳар йили 21 январга қадар Комплеанс хизмати бошлиғи Жамиятнинг Бошқарув ва Кузатув кенгашига коррупциявий хавф-хатарни якуний баҳолаш харитасини (2-Илова шаклида) ва Жамиятнинг коррупция хавфи-хатарига оид харитасини (3-Илова шаклида) тақдим қилади.

2.4.2 Комплеанс хизмати Жамиятнинг Шўъба жамиятларидаги коррупция хавф-хатарини баҳолашда ушбу Методологиянинг 2.2-бўлимида назарда тутилган тартибда ва муддатларда коррупцияга қарши кураш тизимининг ишлаши ва ривожланиши масалалари бўйича ҳисоботларни шакллантиради, Шўъба жамиятларининг коррупцияга оид хариталарини тўплайди ва уларни

бирлаштиради ҳамда натижаларини Компания Бошқаруви ва Кузатув кенгашига тақдим этади.

3 ҲУЖЖАТЛАР ВА ЁЗУВЛАРНИ САҚЛАШ УЧУН ТАЛАБЛАР

3.1.1 Ушбу Методологияда кўрсатилган коррупциявий хавф-хатарларни баҳолаш бўйича барча ҳужжатлар 10 (ўн) йил мобайнида махсус яратилган архивларда, уларга тезкор кириш имконияти билан электрон шаклда Комплеанс хизматида сақланиши шарт. Комплеанс хизмати шунингдек, тасдиқланган коррупциявий хавф-хатарларни баҳолашнинг якуний хариталарининг асл нусхаларини (2-Илова шаклида) ва Жамиятнинг коррупциявий хавф-хатар хариталарининг асл нусхаларини (3-Илова шаклида) қоғоз шаклда сақлашни таъминлайди.

1-Илова - Учинчи шахслар билан боғлиқ транзакциявий хавф ва хатарларни баҳолаш

Жадвал 1.1 Учинчи шахслар билан битимлар ва муносабатларда транзакциявий хавф-хатарларни баҳолаш мезонлари

Коррупция хавфининг даражаси	Топшириқ мезони
<p>Юқори (ушбу мезонлардан икки ёки ундан ортиқ бўлса қўлланилади)</p>	жараёни қонунчилик даражасида тартибга солишдаги камчиликлар (шу жумладан ҳужжатларни топшириш/қарор қабул қилиш муддатлари, зарур ҳужжатлар рўйхати ва ҳ.к) ³
	Жамиятда ва ўхшаш турдош корхоналарда коррупция схемасининг тарқалиши, яъни бу коррупция схемасидан такрорий фойдаланиш ҳақида аниқ маълумотнинг мавжудлиги ⁴
	жараён учинчи шахслар, шу жумладан, жисмоний ва/ёки юридик шахслар билан шунингдек, Жамиятга нисбатан назорат функцияларини амалга оширувчи давлат амалдорлари билан ўзаро ҳамкорликни ўз ичига олади
	жараён Жамиятнинг пул/мол-мулки ҳаракатини ўз ичига олади
<p>Ўртача (барча кўрсатилган мезонларга мувофиқ қўлланилади)</p>	жараён доирасида воситачиларни жалб қилиш
	жараён қонунчилик талбалари даражасида тартибга солинади, лекин унда камчиликлар бўлиши мумкин (ҳужжатларни топшириш / қарор қабул қилиш муддатлари, зарур ҳужжатлар рўйхати ва ҳ.к) ³
	жараён Жамиятнинг пул маблағлари/мол-мулки ҳаракатини ЁКИ Жамиятга нисбатан назорат функцияларини амалга оширувчи давлат мансабдор шахсларидан ташқари учинчи шахслар билан ҳамкорликни ўз ичига олади
	коррупция схемаси Жамиятда ва ўхшаш турдош корхоналарда кенг тарқалган эмас ⁴
<p>Паст (барча кўрсатилган мезонларга мувофиқ қўлланилади)</p>	жараёнда воситачиларнинг йўқлиги
	учинчи шахслар, шу жумладан Жамиятга боғлиқ назорат функцияларини амалга оширувчи давлат мансабдор шахслари билан ўзаро алоқанинг йўқлиги
	Жамиятнинг пул маблағлари/мол-мулки ҳаракатининг йўқлиги
	жараёнда воситачиларнинг йўқлиги
<p>Паст (барча кўрсатилган мезонларга мувофиқ қўлланилади)</p>	жараён қонун ҳужжатлари даражасида батафсил тартибга солинган (ҳужжатларни топшириш/қарор қабул қилиш муддатлари, зарур ҳужжатлар рўйхати ва ҳ.к) ³
	коррупция схемаси Жамиятда ва ўхшаш турдош корхоналарда кенг тарқалган эмас ⁴

³ Қонун ҳужжатлари ва ҳуқуқни қўллаш амалиёти таҳлили асосида аниқланади

⁴ Очиқ манбалар (ОАВдаги маълумотлар, Жамият томонидан ўтказилган текшириш хулосалари/далолатномаларидан олинган маълумотлар, "Ишонч телефони"га келиб тушган хабарлар ва Жамиятнинг бошқа алоқа каналларидан олинган маълумотлар, ўтказилган ички текширув натижалари ва бошқалар) асосида аниқланади

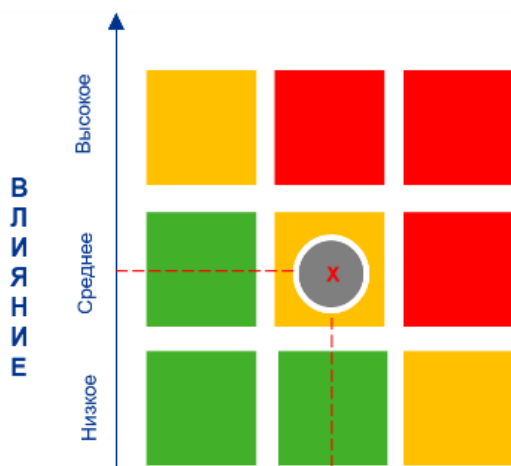
Жадвал 1.2. Хавф-хатар таъсир даражасини аниқлаш мезонлари (қолдиқ хавфни баҳолаш учун)

Таъсир	Обрў-эътиборга	Тартибга солувчи органлар санкцияси	Акция қийматига таъсири
Паст	<ul style="list-style-type: none"> — Вазият ҳақида изоҳ бериш учун мижозлардан алоҳида сўровлар бўлиши мумкин — Жамиятнинг ҳудудларида бўлган хавф-хатар маҳаллий даражада Жамиятнинг обрўсига таъсир қилади 	<ul style="list-style-type: none"> — Назорат органларининг инсон ва молиявий ресурсларнинг катта харажатларини талаб қилмайдиган кичик мулоҳазалари/кўрсатмалари 	<ul style="list-style-type: none"> — Хавфни амалга ошириш натижасида акциялар қийматини ўзгартириш мумкин эмас
Ўрта	<ul style="list-style-type: none"> — маҳаллий ОАВда салбий воқеаларни ёритиш — Мижозлардан бир нечта салбий шарҳлар, шикоятлар олиш 	<ul style="list-style-type: none"> — Кичик жарималар тўлаш — Назорат органларининг инсон ва молиявий ресурсларнинг катта харажат талаб қилмайдиган кўрсатмалари 	<ul style="list-style-type: none"> — Хавфни амалга ошириш натижасида акциялар қийматининг ўзгариши мумкинлиги прогноз қилинмайди.
Юқори	<ul style="list-style-type: none"> — Хавф Жамиятнинг мамлакат / халқаро даражадаги имиджига сезиларли таъсир кўрсатади. 	<ul style="list-style-type: none"> — Назорат органларининг инсон ва молиявий ресурсларнинг инсон ва молиявий харажатларни катта ҳажмда талаб қилувчи кўрсатмалари — Аҳамиятли жарималар тўлаш — Назорат органлари қарорларига мувофиқ фаолиятни тўхтатиш — Фаолиятнинг айрим турларини амалга оширишни тақиқлаш (шу жумладан лицензияларни бекор қилиш) — Жамият / ходимларга нисбатан жиноий тергов ҳаракатини бошлаш 	<ul style="list-style-type: none"> — Хавфни амалга ошириш натижасида акциялар қиймати ўзгариши мумкинлиги прогноз қилинади.

Жадвал 1.3. Хавф-хатар эҳтимоли даражасини аниқлаш мезонлари (қолдиқ хавфни баҳолаш учун)

Эҳтимоллик	Тавсифи
Паст	<ul style="list-style-type: none"> — Табiiй хавф даражаси паст, ёки — Табiiй хавф даражаси ўрта, ва — Хавфни камайтириш учун етарли бўлган назорат тартиб-таомилларининг мавжудлиги, шу жумладан Жамиятнинг ички норматив ҳужжатларида тартибга солинган, ўзаро функционал назоратни (Жамиятнинг турли бўлинмаларини назорат қилишни) камида учта шахс томонидан, ва — Жараён тўлиқ автоматлаштирилган,
Ўрта	<ul style="list-style-type: none"> — Табiiй хавф даражаси ўрта, ва — Жараён тартибга солинади, кичик қайта кўриб чиқишни талаб қиладиган назорат тартиблари киритилди ёки — Жараён тартибга солинган, қисман автоматлаштирилган, лекин етарли даражада шаффоф эмас ёки — Табiiй хавф даражаси юқори, ва — Хавфни камайтириш учун етарли бўлган назорат тартиб-таомилларининг мавжудлиги, шу жумладан Жамиятнинг ички норматив ҳужжатларида тартибга солинган, ўзаро функционал назоратни (Жамиятнинг турли бўлинмаларини назорат қилишни) камида учта шахс томонидан ва — Жараён қисман ёки тўлиқ автоматлаштирилган.
Юқори	<ul style="list-style-type: none"> — Табiiй хавф даражаси юқори, ва — Назорат тартиб -қоидаларининг йўқлиги / Муҳим қайта кўриб чиқишни талаб қиладиган назорат тартиб -қоидаларининг мавжудлиги ва — Жараённи ички меъёрий ҳужжатлар билан аниқ тартибга солишнинг йўқлиги ва — Жараёнларни автоматлаштиришнинг етишмаслиги / паст даражаси.

Расм 1.1. Хавф-хатарни аҳамиятлилик матрицасида жойлаштириш

«ЎЗКИМЁСАНОАТ»
АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТИ

Коррупция хавф-хатарини аниқлаш ва
баҳолаш Методологияси

2-Илова – Коррупция хавф-хатарларининг умумий харитаси

Ўзкимесаноат_Мет
одология оценки р

3-Илова – Коррупция хавф-хатари харитаси

Ўзкимесаноат_Мет
одология оцѐнки р

4-Илова – Коррупция хавф-хатарини баҳолаш Шакли

Ўзкимесаноат_Метод
ология оцѐнки риско

5 –Илова – Коррупция схемасининг тахминий рўйхати

Хавф №	Хавф-хатар тавсифи	Хавф-хатар остида бўлган жараёнлар
P1	Жамият ходимлари томонидан етказиб берувчига / пудратчига устунлик бериш учун ноқонуний улуш олиш (шу жумладан, таклиф ёки қабул қилишга розилик бериш)	Харид қилиш Маркетинг Инвестициялар ва капитал қурилиш Логистика Меҳнатни муҳофаза қилиш, саноат ва экологик хавфсизлик
P2	Манфаатлар тўқнашуви бўлган етказиб берувчиларни / пудратчиларни жалб қилиш	Харид қилиш Маркетинг Инвестициялар ва капитал қурилиш Логистика Меҳнатни муҳофаза қилиш, саноат ва экологик хавфсизлик
P3	Жамият манфаатларини таъминлаш (масалан, фаолиятни муаммосиз бажариш, зарур лицензиялар ва рухсатномаларни олиш, молиялаштириш, текширувлардан муваффақиятли ўтиш) мақсадида Жамият учун ноқулай шарт-шароитларда (масалан, юқори нарх, паст сифат, Жамият учун керак бўлмаган товарлар / ишлар / хизматларни) баъзи етказиб берувчилар / пудратчилардан (Жамиятга нисбатан назорат функцияларини бажарувчи давлат мансабдор шахслари билан боғлиқ) сотиб олиш (шунингдек, бундай харидларни таклиф қилиш ёки розилик билдириш)	Харид қилиш Маркетинг Инвестициялар ва капитал қурилиш Логистика Меҳнатни муҳофаза қилиш, саноат ва экологик хавфсизлик
P4	Жамият манфаатларини таъминлаш (масалан, ўтказилган танловда устунликка эга бўлиш учун шартнома тузиш) мақсадида Жамият учун ноқулай шарт-шароитларда (масалан, юқори нарх, паст сифат, Жамият учун керак бўлмаган товарлар / ишлар / хизматларга юридик шахс, ташкилот томонидан битимлар учун зарур рухсатномаларни олиш) баъзи етказиб берувчилар / пудратчилардан (айрим шахслар, компаниялар, ташкилотлар билан боғлиқ, давлат амалдорларидан ташқари) сотиб олиш (шунингдек, бундай харидларни таклиф қилиш ёки розилик билдириш)	Харид қилиш Инвестициялар ва капитал қурилиш
P5	Жамият/Шўъба жамияти ходимлари томонидан ўқиш/техник-иқтисодий асослаш (ПТЕО / ПТЕР), ишни топшириш, шартномани ижобий текшириш ва рўйхатдан ўтказиш мақсадга мувофиқлиги тўғрисида ижобий хулоса олиш ёки Жамият манфаати учун бошқа ҳаракатларни амалга ошириш учун Лойиҳалар ва импорт шартномалари экспертизаси маркази ходимига ноқонуний улуш бериш (шунингдек, бундай ноқонуний улушга розилик билдириш ёки таклиф қилиш),.	Харид қилиш Инвестициялар ва капитал қурилиш
P6	Жамият/ Шўъба жамияти ходимлари томонидан мижозларга имтиёзлар (шу жумладан нарх, ҳажм, етказиб бериш ва тўлаш шартлари ва бошқалар) бўйича ноқонуний фойда олиш (шу жумладан қабул қилиш тўғрисида сўров ёки розилик билдириш).	Сотиш
P7	Жамият/ Шўъба жамияти ходимлари томонидан маълум бир мижозга биржада харид қилишда рақобатбардош устунликни таъминлаш мақсадида Жамият / Шўъба жамиятининг (шу жумладан ишлаб чиқариш ҳажми, захираларнинг мавжудлиги, кутилаётган ўсиш / пасайиш) тўғрисидаги махфий маълумотларини (шу жумладан, қабул қилиш тўғрисида сўров ёки розилик билдириш) минимал нархда ва ҳоказо) ошкор қилиш учун ноқонуний улуш олиш	Сотиш
P8	Жамият манфаатларини таъминлаш (масалан, фаолиятни тўсиқсиз амалга ошириш, зарур лицензиялар ва рухсат берувчи ҳужжатларни олиш, молиялаштиришни олиш, текширишларни муваффақиятли топшириш) мақсадида айрим шахслар (Жамият/Шўъба жамиятларга нисбатан назорат функцияларини амалга оширувчи давлат мансабдор шахслари билан боғлиқ) учун махсус шартлар, жумладан, нарх, ҳажм, етказиб бериш ва тўлов шартлари ва бошқалар билан сотиш (шунингдек, бундай савдоларни амалга оширишга розилик бериш)	Сотиш

Хавф №	Хавф-хатар тавсифи	Хавф-хатар остида бўлган жараёнлар
P9	Жамият манфаатларини таъминлаш (масалан, юридик шахс ташкилот томонидан ўтказиладиган танловда имтиёзлар олиш, битим учун зарур келишувлар олиш, шартнома тузиш,) мақсадида шу жумладан нарх, ҳажм, етказиб бериш ва тўлов шартлари ва бошқалар бўйича махсус шартлар билан (масалан, шартнома тузиш, битим учун зарур келишувлар олиш) (давлат мансабдор шахсларидан ташқари муайян жисмоний шахслар, компаниялар, ташкилотлар билан боғлиқ ҳолда) муайян шахсларга ноқонуний улуш бериш	Сотиш
P10	Моддий балансларни тузишда, таннархни, сотишнинг бошланғич нархини, экспорт нархини тасдиқлашда, ишлаб чиқариш ҳажми / омборлар / юклар қолдиқлари ҳақида тезкор маълумот беришда ходимлар томонидан ноқонуний улушлар олиш (шунингдек, бундай ноқонуний улуш беришга розилик бериш ёки таклиф қилиш) ва бошқалар.	Сотиш
P11	Моддий балансларни тузиш ва тасдиқлаш, регуляторда сотиш баҳосини эълон қилиш ва Жамият/ ШЖ манфаатлари учун тартибга солувчи томонидан аудиторлик текширувидан ўтказишда Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги тартибга солиш органлари / ишчи аъзоларига Жамият ходимлари томонидан ноқонуний улуш бериш (шунингдек, бундай ноқонуний улуш беришга таклиф ёки розилик билдириш)	Сотиш
P12	Қурилиш ишларини бошлаш ёки объектларни фойдаланишга топшириш учун рухсатномалар олиш учун Жамият ходимлари /ШЖ томонидан назорат қилувчи органларга ноқонуний улуш бериш (шунингдек, бундай ноқонуний улушни тақдим этиш таклифи ёки розилигини билдириш).	Инвестициялар ва капитал қурилиш
P13	Инвестиция лойиҳаларини келишиш ва амалга оширишда, бажарилган ишларни қабул қилишда Жамият/ШЖнинг янада қулай шарт-шароитларга эга бўлиши ёки инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш жараёнида Жамият/ШЖнинг қонунбузарликларини яшириш мақсадида Жамият/ШЖ ходимлари томонидан потенциал шерикларга, молия ташкилотларига ноқонуний улушлар бериш (шунингдек, бундай ноқонуний улушларни бериш таклифи ёки розилик билдириш)	Инвестициялар ва капитал қурилиш
P14	Потенциал шериклар, молиявий ташкилотлар томонидан Жамият/ШЖ ходимларига инвестиция лойиҳаларини келишиш ва амалга ошириш, бажарилган ишларни қабул қилишда ёки инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш жараёнидаги қонунбузарликларни яшириш мақсадида ноқонуний улушлар бериш (шунингдек, бундай ноқонуний улушларга розилик билдириш ёки таклиф).	Инвестициялар ва капитал қурилиш
P15	ДЗО ташаббуси билан ўтказилган инвестиция лойиҳаларини келишиш, инвестиция лойиҳаларини амалга оширишни мониторинг қилиш ва инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш жараёнидаги қонунбузарликларни яшириш мақсадида Жамият ходимларига ноқонуний улушлар бериш (шунингдек, бундай ноқонуний улушга розилик бериш ёки таклиф қилиш)	Инвестициялар ва капитал қурилиш
P16	Жамият манфаатларини таъминлаш (масалан, фаолиятни тўсиқсиз амалга ошириш, зарур лицензиялар ва рухсат бериш ҳужжатларини олиш, молиялаштиришни олиш, текширишларни муваффақиятли топшириш) мақсадида маълум бир инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш учун муайян шериклар, молиявий ташкилотлар, пудратчилар / етказиб берувчиларни (Жамият / ДЗО бўйича назорат функцияларини амалга оширувчи давлат мансабдор шахслари билан боғлиқ) жалб қилиш, шунингдек, бундай лойиҳаларни Жамият учун ноқулай шарт-шароитларда амалга ошириш учун розилик бериш ёки таклиф ифодаси	Инвестициялар ва капитал қурилиш
P17	Жамият манфаатларини таъминлаш (масалан, шартнома тузиш, юридик шахс, ташкилот томонидан ўтказиладиган танловда имтиёзлар олиш, битим учун зарур келишувлар олиш) мақсадида Жамият ходимлари томонидан маълум инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш ёки инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш учун муайян шериклар, молия ташкилотлари, пудратчилар / етказиб берувчиларни (айрим жисмоний шахслар, компаниялар, ташкилотлар, давлат мансабдор шахсларидан ташқари) жалб қилиш, шунингдек бундай лойиҳаларни амалга ошириш учун	Инвестициялар ва капитал қурилиш

Хавф №	Хавф-хатар тавсифи	Хавф-хатар остида бўлган жараёнлар
	розилик бериш ёки шу жумладан, Жамият учун ноқулай шартлар билан)	
P18	Инновацияларни қўллаб-қувватлаш жамғармаси томонидан молиялаштириладиган инновацион лойиҳаларни потенциал олувчилар томонидан молиялаштириш ва амалга оширишни келишишда, шунингдек, молиялаштиришни олиш ёки лойиҳаларни амалга ошириш жараёнининг бузилишларини яшириш (Фонддан мақсадли фойдаланмаслик) мақсадида Жамият ходимларига (шу жумладан ОНТС) ноқонуний улуш бериш (шунингдек, бундай ноқонуний улушга таклиф ёки розилик билдириш)	Инновация ва маҳаллийлаштириш
P19	Жамият /ШЖ манфаатларини таъминлаш (масалан, фаолиятни узлуксиз бажариш, зарур лицензиялар ва рухсатномаларни олиш, молиялаштиришни олиш, текширувлардан муваффақиятли ўтиш) мақсадида Жамият /ШЖ ходимлари томонидан Жамият учун ноқулай шароитларда Инновацияларни қўллаб-қувватлаш Жамғармаси маблағлари ҳисобидан (Жамият/ДЗОга нисбатан назорат ва назорат функцияларини амалга оширувчи давлат мансабдор шахслари билан боғлиқ) айрим лойиҳаларни молиялаштириш, шунингдек, бундай лойиҳаларни молиялаштириш бўйича таклиф ёки розилик билдирилиши	Инновация ва маҳаллийлаштириш
P20	Жамият манфаатларини таъминлаш(масалан, шартнома тузиш, юридик шахс, ташкилот ўтказадиган танловда устунликка эга бўлиш, битим тузиш учун зарур рухсатномаларни олиш) мақсадида Жамият /ШЖ ходимлари томонидан Жамият учун ноқулай бўлган шарт-шароитларда Инновацияларни қўллаб-қувватлаш Жамғармаси маблағлари ҳисобидан муайян лойиҳаларни (давлат мансабдор шахсларидан ташқари алоқадаги айрим шахслар, компаниялар, ташкилотлар билан боғлиқ) молиялаштириш, шунингдек, бундай лойиҳаларни молиялаштиришни таклиф қилиш ёки розилик билдирилиши	Инновация ва маҳаллийлаштириш
P21	Жамият /ШЖ ходимлари томонидан (давлат грантлари бериш бўйича танловларда қатнашган тақдирда давлат амалдорлари ва хусусий грантлар бериш бўйича танловларда қатнашган тақдирда компания / ташкилот вакиллари сифатида) Жамиятда/ШЖда инновацион лойиҳаларни амалга ошириш учун маблағ (грантлар) ажратишни молиялаштириш тўғрисида қарор қабул қиладиган шахсларга ноқонуний улушлар бериш (шунингдек, бундай ноқонуний улушлар беришга таклиф ёки розилик билдириш)	Инновация ва маҳаллийлаштириш
P22	Жамият ходимлари/ШЖ лар томонидан экспорт-импорт операциялари доирасида божхона ва давлатнинг бошқа тартибга солиш/ назорат органларига зарур рухсатномалар олиш (шу жумладан, Жамият / ДЗО томонидан қонунбузарликлар мавжуд бўлган тақдирда назарда тутилган тартиб-қоидаларни тезлаштириш) учун ноқонуний улуш бериш (шунингдек, бундай ноқонуний улушга розилик бериш таклифи ёки ифодаси)	Логистика
P23	Жамият ходими/ШЖ томонидан комиссияга / унинг аъзоларига ишлашга рухсат олиш / хавфли объектларда ишлашга рухсат олиш учун ноқонуний улуш бериш (шунингдек, бундай ноқонуний улушга розилик бериш ёки таклиф билдириш).	Меҳнатни муҳофаза қилиш, sanoat ва экологик хавфсизлик
P24	Тиббий комиссиядан муваффақиятли ўтиш учун Жамият/ ШЖ ходими томонидан тиббий комиссияга /унинг аъзоларига ёки тиббиёт муассасасига ноқонуний улуш бериш (шунингдек, бундай ноқонуний улушни ақдим этиш таклифи ёки розилигини билдириш)	Меҳнатни муҳофаза қилиш, sanoat ва экологик хавфсизлик
P25	"Тўрт босқичли назорат" тизими доирасида текширишларни муваффақиятли ўтказиш мақсадида ШЖ ходимлари томонидан Жамият ходимларига/давлат мансабдор шахсларига ноқонуний улушлар бериш (шунингдек, бундай ноқонуний улушга розилик бериш таклифи ёки ифодаси)	Меҳнатни муҳофаза қилиш, sanoat ва экологик хавфсизлик
P26	Саноат хавфсизлиги соҳасида зарур хулосалар/рухсатномалар олиш мақсадида эксперт ташкилотларига (экспертларга)/давлат амалдорларига ЖШ/Жамият ходимлари томонидан ноқонуний улушлар бериш (шунингдек, бундай ноқонуний улушга розилик	Меҳнатни муҳофаза қилиш, sanoat ва экологик хавфсизлик

Хавф №	Хавф-хатар тавсифи	Хавф-хатар остида бўлган жараёнлар
	бериш таклифи ёки ифодаси)	
P27	Саноат хавфсизлиги соҳасидаги текширувларни муваффақиятли топшириш ва / ёки маълумотларни ўзгартириш мақсадида Жамият/ЖШ ходимлари томонидан назорат (текшириш) доирасида назорат-тартибга органларига ноқонуний улушлар бериш (шунингдек, бундай ноқонуний улушларга розилик бериш таклифи ёки ифодаси)	Меҳнатни муҳофаза қилиш, саноат ва экологик хавфсизлик
P28	Жамият/ШЖ ходимлари томонидан экологик хавфсизлик соҳаси (шу жумладан ифлослантирувчи моддалар чиқиндиларни ва ТБОни утилизация қилиш стандартлари) учун зарур рухсатномалар олишга эксперт ташкилотлари (экспертлар) / давлат амалдорларига ноқонуний улуш бериш (шунингдек, бундай ноқонуний фойда ол таклиф ёки розилик билдириш)	Меҳнатни муҳофаза қилиш, саноат ва экологик хавфсизлик
P29	Атроф-муҳит хавфсизлиги соҳасида текширувларни муваффақиятли ўтказиш ва / ёки маълумотларни нотўғри тақдим қилиш мақсадида Жамият/ШЖ ходимлари томонидан назорат (текшириш) доирасида тартибга солиш ва назорат қилиш органларига ноқонуний улушлар бериш (шунингдек, бундай ноқонуний улушларга розилик бериш ёки таклиф қилиш)	Меҳнатни муҳофаза қилиш, саноат ва экологик хавфсизлик
P30	Маҳсулот сифати / мувофиқлик сертификатларини олиш учун (шу жумладан, Жамият / ДЗО томонидан сертификатлар олиш, қўйиладиган ҳақиқий талабларга номувофиқлик бўйича қонунбузарликлар мавжуд бўлган тақдирда ёки тартиб-таомилларни тезлаштириш мақсадида) Жамият/ДЗО ходимлари томонидан сертификат берувчи ташкилотлар (экспертлар) / давлат мансабдор шахсларига ноқонуний улушлар бериш (шунингдек, бундай ноқонуний улушларга розилик бериш ёки уларга таклиф қилиш)	Сертификатлаш ва лицензиялаш
P31	Тегишли сертификатларини олиш учун (шу жумладан, Жамият / ДЗО томонидан сертификатлар олиш, қўйиладиган ҳақиқий талабларга номувофиқлик бўйича қонунбузарликлар мавжуд бўлган тақдирда ёки тартиб-таомилларни тезлаштириш мақсадида) Жамият/ДЗО ходимлари томонидан сертификат берувчи ташкилотлар (экспертлар) / давлат мансабдор шахсларига ноқонуний улушлар бериш (шунингдек, бундай ноқонуний улушлар беришга розилик бериш ёки уларга таклиф қилиш)	Сертификатлаш ва лицензиялаш
P32	Қабул қилинган хайрия/ҳомийлик ёрдамидан мақсадли фойдаланишни молиялаштириш ёки яшириш мақсадида Жамият/ДЗО ходимларига хайрия ёки ҳомийлик ёрдами учун потенциал олувчилар томонидан ноқонуний улуш бериш (шунингдек, бундай ноқонуний улуш беришга розилик бериш ёки таклиф қилиш)	Хайрия ва ҳомийлик ёрдами
P33	Жамият манфаатларини таъминлаш (масалан, фаолиятни тўсиқсиз амалга ошириш, зарур лицензиялар ва рухсат берувчи ҳужжатларни олиш, молиялаштиришни олиш, текширувлардан муваффақиятли ўтиш) мақсадида Жамият ходимлари томонидан муайян шахсларга (Жамият / ДЗОга нисбатан назорат функцияларини амалга оширувчи давлат мансабдор шахслари билан боғлиқ) хайрия / ҳомийлик ёрдамини кўрсатиш, шунингдек бундай хайрия / ҳомийлик ёрдамини тақдим этишга таклиф бериш ёки уларга розилик бериш	Хайрия ва ҳомийлик ёрдами
P34	Жамият манфаатларини таъминлаш (масалан, шартнома тузиш, юридик шахс, ташкилот томонидан ўтказиладиган танловда имтиёзлар олиш, битим учун зарур келишувлар олиш) мақсадида Жамият ходимларининг муайян шахсларга (алоқадаги муайян шахслар, компаниялар, ташкилотлар, давлат амалдорларидан ташқари) хайрия / ҳомийлик ёрдамини кўрсатиши, шунингдек, бундай хайрия / ҳомийлик ёрдамини тақдим этишга таклиф бериш ёки уларга розилик бериши	Хайрия ва ҳомийлик ёрдами
P35	Жамият манфаатларини таъминлаш (масалан, фаолиятни тўсиқсиз амалга ошириш, зарур лицензиялар ва рухсат берувчи ҳужжатларни олиш, молиялаштиришни олиш, текширишларни муваффақиятли топшириш) мақсадида Жамиятга нисбатан назорат	Совғалар ва вакиллик харажатлари

Хавф №	Хавф-хатар тавсифи	Хавф-хатар остида бўлган жараёнлар
	функцияларини амалга оширувчи давлат мансабдор шахсларини қимматбаҳо совғалар / қимматбаҳо бизнесга/ кўнгилочар тадбирларга таклиф қилиш орқали Жамият ходимларининг давлат амалдорларига нотўғри таъсири	
P36	Жамият манфаатларини таъминлаш (масалан, юридик шахснинг ташкилот томонидан ўтказиладиган танловда имтиёзлар олиш, битим учун зарур келишувлар олиш, шартнома тузиш) мақсадида қимматбаҳо совғалар / қимматбаҳо бизнес / кўнгилочар тадбирларга таклиф қилиш орқали Жамият ходимларининг контрагентлар / бошқа учинчи шахслар вакиллари (давлат амалдорларидан ташқари) нотўғри таъсири	Совғалар ва вакиллик харажатлари
P37	Учинчи шахсларнинг ўз манфаатларини таъминлаш (масалан, , Жамият томонидан ўтказиладиган танловда устунлик олиш, битим учун зарур келишувлар олиш, шартнома тузиш) мақсадида қимматбаҳо совғалар / қимматбаҳо бизнес / кўнгилочар тадбирларга таклиф қилиш орқали учинчи шахсларнинг Жамият ходимларига нотўғри таъсири	Совғалар ва вакиллик харажатлари
P38	Ишга жойлашиш, ишга қабул қилиш / лавозимини кўтариш тўғрисида қарор қабул қилган Жамият ходимини рағбатлантириш учун Жамият/ Жамият ходимига учун номзод томонидан ноқонуний имтиёзлар бериш (шунингдек, бундай нотўғри фойда беришга розилик бериш ёки таклиф қилиш)	Ходимларни танлаш ва ишга олиш Мукофотлаш ва хизмат лавозимни кўтариш
P39	Жамият манфаатларини таъминлаш мақсадида учинчи шахслар (шу жумладан давлат амалдорлари ёки хусусий шахслар)нинг илтимосига биноан ўзаро номоддий хизмат сифатида ходимни жалб қилиш	Ходимларни танлаш ва ишга олиш
P40	Манфаатлар тўқнашуви бўлган Ходимни ишга жалб қилиш	Ходимларни танлаш ва ишга олиш
P41	Коррупция ёки иқтисодий жиноятларга алоқадорлиги борлиги тўғрисида маълумотга эга бўлган Ходимни жалб қилиш	Ходимларни танлаш ва ишга олиш
P42	Ходимга Жамият манфаатлари учун кўзлаб қилинган коррупцион тўловлар учун компенсация тўлаш учун бир марталик тўловлар, моддий ёрдам ва бошқаларни тақдим этиш.	Мукофотлаш ва хизмат лавозимни кўтариш
P43	Бошқарув аъзолари томонидан ички аудит хизмати / мустақил аудиторга КПИ маълумотларини бузиш учун ноқонуний имтиёзлар бериш (шунингдек, бундай нотўғри фойда беришга розилик бериш ёки таклиф қилиш)	Мукофотлаш ва хизмат лавозимни кўтариш
P44	Бошқарув аъзолари томонидан айрим КПИ ва уларнинг баҳолаш тизимидаги оғирликларини тасдиқлаш, шунингдек, уларнинг бажарилишини баҳолаш натижаларига таъсир кўрсатиш мақсадида кузатув кенгаши аъзоларига ноқонуний имтиёзлар бериш (шунингдек, бундай нотўғри фойда беришга розилик бериш ёки таклиф қилиш)	Мукофотлаш ва хизмат лавозимни кўтариш
P45	Жамият ходимлари томонидан бевосита раҳбарга КПИ ва уларнинг баҳолаш тизимидаги оғирликларини тасдиқлаш, шунингдек, уларнинг бажарилишини баҳолаш натижаларига таъсир кўрсатиш учун ноқонуний имтиёзлар бериш (шунингдек, бундай нотўғри фойда беришга розилик бериш ёки таклиф қилиш)	Мукофотлаш ва хизмат лавозимни кўтариш
P46	Моддий ёрдам кўрсатиш тўғрисида қарор қабул қилиш мақсадида Жамият Ходимлари томонидан ноқонуний имтиёзлар бериш (шунингдек, бундай нотўғри фойда беришга розилик бериш ёки таклиф қилиш)	Мукофотлаш ва хизмат лавозимни кўтариш
P47	Уй -жой ва уй хўжалиги комиссияси томонидан Жамият ходимларини уй -жой билан устувор тарзда таъминлаш учун ноқонуний имтиёз (шунингдек, бундай ноқонуний фойда беришга таклиф ёки розилик билдириш) тақдим этиш	Мукофотлаш ва хизмат лавозимни кўтариш

6-Илова – Коррупция хавф-хатарини камайтиришга қаратилган чора-тадбирлар

Коррупциявий хавф-хатарларни минималлаштириш бўйича чора-тадбирлар:

- Жамият ва Шўъба жамиятлар жараёнларини аниқ тартибга солиш;
- жараён доирасида яқка тартибда қарор қабул қилиш ҳолатларини қисқартириш, шунингдек, қабул қилинган қарорлар натижалари тўғрисида Жамият ва Шўъба жамиятларнинг ходимлари томонидан ҳисобот беришнинг қўшимча шакллари ўрнатиш;
- ахборот технологияларини қўллаш қўламини кенгайтириш тадбирларини амалга ошириш, жараёнларни автоматлаштириш, уларни фиксация қилиш учун видеокузатув ва аудиоёзувлардан фойдаланиш;
- расмий веб-сайтга ва бошқа оммавий ахборот воситаларига жойлаштириш орқали амалга ошириладиган харидлар ҳақидаги маълумотларни эълон қилиш;
- Жамият ва Шўъба жамиятларда тушунтириш тадбирлари ва профилактик суҳбатлар ўтказиш, "Ишонч телефони" ва алоқа каналларини тарғиб қилиш;
- Жамият ва Шўъба жамиятларда коррупцияга қарши курашиш бўйича тренинглар ўтказиш;
- номзодларни танлаш механизмини такомиллаштириш, аниқ мезонларни белгилаш ва шаффофликни таъминлаш, Жамият ва Шўъба жамиятларда коррупция хавф-хатари мавжуд бўлган лавозимларни эгаллаган ходимларни мажбурий ротация қилиш тартибини белгилаш;
- Жамият ва Шўъба жамият ходимларининг коррупцияга қарши курашиш ва манфаатлар тўқнашувига қарши ички қоидаларга риоя қилишлари устидан кунлик, ўзаро ва умумий назоратни таъминлаш
- Жамият ва Шўъба корхоналарда коррупцияга қарши курашиш тизими элементларининг самарали фаолият кўрсатишини таъминлаш;